

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ



ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 "

НЕДЕЉА 10. ОКТОБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Приликом доласка руских морнара у Париз председник општине београдске послао је председнику општине париске овај телеграм.

Београд, 5. октобра.

Председнику општине,

Париз.

Београђани, који су очи упрли у Париз, кад се братиме два велика и племенита народа, пријатељи Срба, — придружују се из све душе весељу Француза и честитају срдечно Парижанима и њиховим пријатељима.

Слава Француској! Слава Русији!

У ИМЕ ОПШТИНЕ
ПРЕДСЕДНИК.

М. Р. Маринковић.

Председник париске општине захвалио је овим одговором:

Париз, 17. октобра.

Општини београдској,

Париска општина дубоко дирнута осећајима исказаним од општине и Београђана захваљује из свег срца српском народу, пријатељу Русије и Француске.

Хумберт

ПРЕДСЕД. ПАРИСКОГ ОПШТИНСКОГ
ОДБОРА

НАРЕДБА

Правилима о новом гробљу ставом III тач. А. и б. предвиђено је, да сваки онај који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара 40.

II. За зидане гробнице велике годишње динара 15.

III. За зидане гробнице мале годишње динара. 10.

IV. За обичне гробове годишње динара 2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржање од дана кад је купи па за пет година губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази понова у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица, који таксу за одржање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да од дана, кад се ова наредба први пут објави па за месец дана донесу и горњу таксу плате, што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

О Г Л А С

Као сваке тако и ове године држаће се у вар. Александровцу срезу жупском, тродневни марвени панађур на дан 14, 15 и 16 октобра тек. год. на коме ће се поред стоке и сви ово земаљски производи законом одобрени продавати.

Од суда општине Александровачке, 26. Септ. 1893. год. Бр. 1173.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXX РЕДОВНИ САСТАНАК
30. Септембра 1893 год.

Преседавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Милутин Ј. Марковић, Илија Ђорђевић, Коста Д. Главинић, Др. М. Радовановић, В. М. Тодоровић, М. М. Ђорђевић, Сава Вељановић, Милош Триковић, Јован Христић, Лазар Дашковић, К. Петровић, Милан М. Ђорић, Јован Ђуровић, Свет. П. Ристић, Стев. Чађенић, Н. Вуковић, Ђ. Димитријевић, Мих. П. Бошчић, Мих. Д. Банковић, Др. Алкалај, Ђ. С. Новаковић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 27. Септембра 1893 год и у одлуци КББр. 553. учињена је допуна, да председник поднесе предлог на који начин да се продужи и доврши убаштињење општине на њеним имањима.

II.

По прочитању акта истражног судије за срез врачарски и космајски АБр. 5775, акта истражног судије за варош Београд АБр. 5742, 5844, 5804, 5741, 5483, 5715, 5746 5772, 5745, 5690, 5773, 5655, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су доброг владања и доброг имовног стања: Мијајло син Петка Стојановића баштована (доброг имовног стања по оцу), Сима Николић келнер и Христина жена Благоја Јовановића учит. играња, Адика Крстић и њена кћи Цилика сајдике, Никола Ђорђевић кафеџија и Климентије Ристић кафеџија; да су доброг владања и слабог имовног стања: Василије Цвијовић тргов. помоћник, и Васа Пелагић књижевник, да су му непознати: Димитрије Илић скитница, Евица Ж. Стојана Стевића служитеља Јован Томићевић слуга, и Коста Крстић надничар, Димитрије — Мита Суботић скитница, Љубомир Петровић скретничар, Јеремја Јорговић молер; да је Рудолф Хани фарбар хрђавог владања а да му је његово имовно стање непознато; да је Јован Димитријевић баштован — шпекулант доброг владања и доброг имовног стања ако је то онај што се и Јања зове, ако није онда је Јован доброг имовног стања а владања непознатог.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траже уверења о сиротном стању. По прочитању тих молби АБр. 5753, 5821, 5822, одбор ја изјавио мишљење да се суд претходно увери о имов. стању молилаца: Војислава Качавенде ћака Чедомира Анђелковића и Мијајла Тасића правника, па тек онда да им изда тражено уверење.

IV.

По прочитању протокола лицитације ВБр. 4423 држане 28. Септембра ов. год за инсталацију водовода у општинским зградама одбор је решио, да се инсталација водовода у општинским зградама уступи Софронију Јовановићу по тридесет и осам од сто ниже од прописаног ценоника управе водовода.

V.

По прочитању протокола лицитације СБр. 15926 држане 29. Септембра 1893 год. за да-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вање под закуп општинског земљишта до војеног сењака, одбор је решио, да се земљиште општинско код војеног сењака уступи под закуп Јовану Петковићу за годишњу кирију од пет стотина деведесет и девет динара и десет пара.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 15927, држане 27. Септембра за давања под закуп општинског имања „стари сењак“ и накнадне понуде Карамфила Трајковића СБр. 15924, одбор је решио, да се накнадна понуда одбаца а да се општинско имање „Стари Сењак“ изда под закуп Петру Димитријевићу за годишњу кирију од две стотине четрдесет и један динар

VII.

Председник износи одбору на решење понуду Илије Половине и других месара, којом моле да им општина уступи месарске плацеве на великој пијаци за 1894. год по истој цени, по којој су им ти плацеви били уступљени у 1893 год.

По прочитању те молбе АБр. 5670, одбор је решио, да се молба ова одбаца и да се за давање под закуп ових плацева држи лицитација с тим, да одборско повереништво претходно прегледа погодбе односно каквоће и величине дућана што су на тим плацевима. Исто повереништво да поднесе предлог и о направи тезги за сељаке који своје производе доносе и продају на великом тргу. За поверенике изабрати су г. г. С. Чађевић, Вел. Тодоровић Мих. Д. Банковић одборници и општински шеф лекар.

VIII.

Председник износи одбору на решење молбу еснафа механско кафанског, којом моли да му општина уступи наплаћивање акциза за дванаест хиљада динара за 1894 годину под истим погодбама под којима му је уступљено и за ову 1893. годину решењем одборским од 28. Децембра 1892 АБр. 12252, По прочитању те молбе АБр. 5787, одбор је решио, наплаћивање акциза на пиће за 189 четврту годину уступа се еснафу механско кафанском за дванаест хиљада динара годишње под погодбама изложеним у решењу одборском од 28. Децем. 1892 год. АБр. 12252.

IX.

Одборник г. Коста Главичић предлаже, да

се одмах огради општински плац до краљеве вешернице.

Одбор је препоручио суду, да овај плац што пре огради.

X.

Председник износи одбору на решење извештај надзорне комисије за грађење и експлоатацију трамваја у Београду у коме се излаже стање овога предузећа.

По прочитању тога извештаја АБр. 5913 одбор је решио, усваја се у свему извештај надзорне комисије с додатком, да предузимач буде дужан до 1. Августа 1894 год. саградити пругу кроз доњи град, везујући пруге кроз душанову и савску ул. цу.

Пруга кроз доњи град има се сматрати као саставни део оне кроз Душанову улицу.

Да председник општине одмах предузме нужне кораке за одобрење, да се пруге трамвајске могу спровести кроз доњи град и Топчидер.

XI.

Председник износи одбору на решење акт управе водовода АБр. 5814 којим се тражи, да се одреди повереништво одборско за преглед закључног рачуна и докумената коштања београдског водовода

Одбор је одлучио, да овај предмет остане за идућу седницу.

LXXI VANREDNI SASTANAK
4. Октобра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Ник. Х. Поповић, В. М. Тодоровић, Илија Ђорђевић, Мих. М. Ђорђевић, А. Ј. Одавић, Коста Д. Главичић, Др. Павло Поповић, Др. Марко Т. Леко, Ст. Чађевић, Филип Васиљевић, Милутин Ј. Марковић, Р. Драговић, Ђ. Наранџић, Соломон Ј. Азријел, М. Велизарић, Мих. П. Бончић, М. Јанковић,

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 30. Септ. 1893. године и у одлуци КЊБр. 564 учињена је допуна, да се сви неограђени плацеви општински што пре заграде.

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стану.

По прочитању тих молби АБр. 5862, 5952, 5953, 5954. одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стану молилаца: Стојане Живановићеве ученице, Ивана Поповића правника Катарине Радисављевић удове, и Данице и Станке Стојановић ученице. па тек онда да им изда тражено уверење.

III.

Председник износи на решење поновну молбу Јована Обрадовића бив. трговца, да се ослободи дужности одборника црквеног одбора цркве Вознесенске.

По прочитању те молбе АБр. 5830, одбор је решио, да се молилац Обрадовић ослободи дужности одборника цркве Вознесенске а на његово место изабрао Стевана Миљковића бакалина

IV.

По прочитању лицитације ГБр. 4492, држане 30. Септембра 1893 год за оправку зграде управе вароши Београда, одбор је решио, да се оправка зграде у којој је управа вароши Београда уступи Павлу Костићу по поднетом начрту за укупну цену од две хиљаде три стотине четрдесет и четири динара

V.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4509, држане 1. Октобра ове године за израду једне шупе за кола коморџијека, одбор је решио, да се израда ове шупе уступи према прописаним погодбама Францу Ковачу за цену од три хиљаде деведесет и пет динара.

VI.

По прочитању протокола лицитације ГБр. 4517 држане 1. Септембра ове године за откопавање земље на „Косачићевом венцу“ и накнадне понуде Ђорђа Петровића ГБр. 4519 за исти посао одбор је после поименичног гласања са петнаест гласова противу двојице решио, да се накнадна понуда Ђорђа Петровића одбаца пошто није поднео кацију да се откопавање земље на косачићевом венцу уступи Ристи Крстићу као најнижем понуђачу за цену од једног динара и двадесет пара динар. од куб. метра стим да откопану земљу носи у бару Венецију.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 16098 држане 2. Окт. 93 год. за набавку 25,000

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА
У ВЕЗИ
СА НАРОДНИМ СЕОВАМА У ТУЂИНУ
од 1459.—1814. године.
ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА
У ДВА ДЕЛА
НАПИСАЛИ
Р. АГАТОНОВИЋ И Ј. М. СПАСИЋ.
(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:
— „Пора намъ перестать быть
умными чужимъ умомъ и славными
чужою славомъ“ (Време је да престанемо мудровати туђом памећу, и славити се туђом славом).
Карамзин.
(НАСТАВАК)

Ово је била мала, али врло значајна победа српско-хрватског оружја. Први пут сада је окушана снага страховитих турских пљачкаша на западним странама,

и видело се, да је та снага ужасна само својом страхотом, а јачином врло слаба. Ова је победа повратила поверење народу хрватском и оним српским бегунцима у Хрватској, који до сада и не помишљаху на какав отпор турским бујицама, пуштајући их, да до миле воље плаве опустела поља и села. А то није била мала добит за хришћанску ствар уз оне друге околности које у то доба допринеше да настану светлији дани за живот народа, који с Турцима сваки дан имањаху посла. Мир Млетака с Турцима г. 1479. и она славна победа кнеза Павла Бранковића, код Сас-Вароши, окураже краља Матију, да предузме озбиљнији напад на Босну. Непоередна повода зато, даду му сами босански Турци, који, користећи се летњом сушом, пређоше Саву, и њих до 30 000 пљачкаша разплинуше се по Хрватској и Славонији. Интересно је, да краљ Матија не хтеде њих гонити него предузе исти њихов начин ратовања, да им на другом месту врати мило за драго. Реши се да их претоварење пленом дочека у Босни, а дотле, да сам пљачка турска имања. Шест хиљада његових коњаника пређу Саву, и стану немилице пленити турску имаовину. Турци се врате из Хрватске, и суверетну се

са Матијиним коњаницима код Врбаса. При судару буду разбијени, запале варош, и утеку, а Хришћани ослободу из врбаских тамница мноштво хришћанског робља. Повећања, без сумње, многим, освете жудним, домородцима босанским, победоносна војска краљева баци се на пљачку. Преоптерећена тако пленом, упути се Јајцу, али је у путу сустигне турски паша, и онако уморене нападне тако силно, да би сва пропала у бегству, да јој изненада не дође помоћ. Три хиљаде хришћанских коњаника, које предвођаше један хрватски великаш, бану са стране на тренутним успехом развеселе Турке, који мислећи да је то само предње одељење какве многе веће војске хришћанске, окрену леђа, ратосиљајући се и плена и глава хришћанских, којих се беху доста награбили. Увенчана славном победом, здружена војска пође Јајцу, где подели сав донесени плен, па се тек у позну јесен врати краљу, који је чекаше у Загребу. (1)

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. knj. I. стр. 663. — Engel v. H. J.: Allgem. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien S. 432—433. — Г. Смичиклас, кад му где дође, да мора споменути Србе или српску војску, он то увек извија, те их час назива Влаџима, час Хришћанима или просто хришћанска војска!

вила мекиња, на којој није било ни једног лицитанта, одбор је одлучио, да се понова држи лицитација за набавку мекиња

VIII.

На предлог г. Стевана Чађевића, одбор је решио, да се добрачина улица наспе откопавајући доњу Јованову и Симину улицу. Ако у овим улицама не буде доста земље за ово насипање, да се откопава и сама добрачина улица. Да се овај посао изда на лицитацију и ако не буде скупије од седамдесет пара по кубном метру, овлашћује се суд општински да лицитацију одобри и без одбора.

IX.

На примедбу неких одборника, да се лицитације општинске не објављују у новинама, одбор је препоручио суду, да се све лицитације општинске увек објављују у општ. новинама сем случаја кад је ствар хитна.

X.

На предлог одборника г. Косте Д. Главинића одбор је одлучио, да се благовремено — пре зиме — израде планови и прерачуни за нивелисање и калдрмисање улица, које ће се на пролеће радити, па да се још ове јесени држе лицитације.

Да се још ове зиме узме у штудију Богојављенска улица за довођење у употребљиво стање за трамвај.

XI.

Одборник г. Др. Марко Т. Леко извештава одбор, да је изашла из штампе једна брошура, потписана од дра Косте Јовановића, дра Марка В. Николића и Војислава Прљевића, којом се тврди, да хемијске анализе воде из новог водовода израђене од дра Марка Т. Лека и објављене у општ. новинама нису тачне и да вода у новом водоводу није добра; да је председник општине поводом те брошуре одредио ширу комисију од стручњака, да изврше анализу воде из новог водовода те да даду своје мишљење о њеној добротности и употребљивости.

По саслушању овога одбор је одобрио у свему поступак председника општине с тим, да дијурна члановима комисије по десет динара и трошак око утрошеног лабораторијскога материјала падне на терет партије за грађење водовода.

Из једнога писма од 3. јануара 1480. г. писаног из Јајца, краљу Матији од „Вука деспота краљевине Рације“, Владислава Хедерварија бана Хрватске и Славоније, и Петра Доција бана Јајца, видимо да је по свој прилици, у овом ратовању учествовао са својом војском и српски деспот. А то је за нас интересна појава, да је деспот појмио корист од заједничког рада српске и хрватске војске на обезбеђењу угрожених граница Хрватске и ослобођењу потлаченога Српства. Пишемо гласи: „Кад је Ваша Светлост решила била употребити нас на службу В. Светлости, тада ми пођосмо од Јајца трећи дан, и дођосмо у Врх-Босну (Сарајево) четврти дан тако, да нити је краљевство, нити је паша, нити су Турци за нас чули, док не стигосе рањени Турци к нама; а сјам паша, видећи близу вароши војску, одмах је са нешто мало људи побегао у брда и у велике планине, . . . а ми оградосмо тамо пред вароши кроз три дана. Трећи дан оступисмо, а варош сву дадосмо спалити; благо пашино, и што је у вароши било, све узесмо, варош сву и околину попалити дадосмо. Шести дан у подне отидосмо, и тада је паша са многим Турцима к нама дошао а ми одмах на

XII.

Одборник г. Марко Велизарић предлаже, да се позове по један стручњак из Будим-Пеште, Прага и Минхена да и они изврше анализу воде из новог београдског водовода и даду своје мишљење о њеној каквоћи у случају, да се комисија одређена председником општине не сложи у своме мишљењу о води. Одбор је примио к знању овај предлог с тим, да се по њему ништа не ради, док одређена комисија не сврши свој задатак

XIII.

По прочитању акта управе водовода АБр 5814, одбор је решио, да г. г. Милан Капета новић, Марко Велизарић, Андра Одавић и Солмон Ј. Азријел одборници и општински рачуноводитељ Сима А. Добросављевић прегледају рачуне о грађењу и експлоатацији водовода и поднесу одбору свој извештај.

XIV.

Председник саопштава одбору, да је надзорна водоводна комисија разрешена од дужности, пошто је експлоатација водовода београдског предата управи водовода и да је том приликом надзорна водоводна комисија поднела извештај о целокупном раду грађења водовода.

По прочитању тога акта АБр 5826 одбор је примио к знању ово саопштење.

XV.

Председник износи одбору на решење понуду Себастијана Раша и друштва за калдрмисање улица београдских на врачару.

По прочитању те понуде ГБр. 4279 и реферата грађевинског одељења о истој ствари, одбор је решио, да се ова понуда одбаци.

XVI.

Председник износи одбору на решење молбу Алфреда Голдштајна да му општина уступи у концесију искључиво право лепљења и објављивања страних објава у Београду за десет година а он за то да плати општини за сваку годину по четири стотине динара унапред.

По прочитању те молбе АБр. 4444, одбор је решио, да се молилац одбије од тражења. Да о овоме предмету као новом извору за општинске приходе размисле и поднесу одбору извештај одборници г. г. Др. Павле Поповић Коста Д. Главинић, Стеван Чађевић и управник грађевинског одељења Т. Селесковић.

ОПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

ПРЕГЛЕД СТАЊА НА ДАН 30. СЕПТЕМБРА 1893. ГОД.

	ДУГУЈЕ	ПОТРАЖУЈЕ	СРАВЊЕНО СА ПРОШ. СТАЊЕМ
1 Главница	— —	6,106 127 45	— 950 77
2 Повериоци	— —	367 476 20	— 5 059 43
3 Текући рачун код повчаних завода	— —	2,233 721 25	— 37 000 —
4 Приједи — Акценти —	— —	2,290 000 —	— 20 000 —
5 Буџет Гробљански	— —	11 292 19	+ 960 51
6 „ Трошарински	— —	365 647 37	+ 129 234 70
7 „ Општинског суда	167 078 26	— —	+ 10 274 02
8 Имаовина општинска	5,068 525 68	— —	— —
9 Дужници	1,301 566 07	— —	+ 69 910 99
10 Остатке код повчаних завода	2,290 000 —	— —	— 20 000 —
11 Грађење водовода	2 547 094 45	— —	+ 7 000 —
	11 374 264 46	11,374 264 46	

Из књиговодства београдске општине, 5 Октобра 1893 године.

Млађи Књиговођа,

Милија Јовановић с. р.

Главни Књиговођа,

К. Ј. Јанковић с. р.

њега ударасмо и у бегство га окренуемо, па тамо се утаборисмо. У суботу смо се из табора кренули, и ту је паша, скупивши све Турке из Босне и од Дрине и из других предела, како са коњаницима тако и са пешацима и са својим сином, послао ону ноћ пешаке у једно тесно место, те су дрвима и камењем нама пут покварили, и један мост, који бејаше на великом блату, покварише. И кад ми дођосмо међу оно тесно место и међу онај разорени мост, тада Турци ударише са обадве стране на нас, тако, да смо цео тај дан бој имали, и да су од обадве стране многи изгинули, у толико, да нити ми нити коњи наши даљи бој издржати не могосмо. Ми се утаборисмо у једном месту, а Турци у другом тако близу нас, да смо једни другима говор чули. Ту ноћ преноћисмо, и ту неки од војске В. Светлости побегоше (sic!) а ми посласмо Петра Доција, да врати к нама ту војску. И ту те ноћи Турци на нас ударише, те Петра Доција од нас раздвојише, тако да не могоше вратити се к нама. А у недељу кад из табора изађосмо, одмах је син пашин са многим Турцима к нама дошао, и ми тамо с њиме тукосмо се, и многе Турке побисмо и заробисмо, па како видесмо

пашу пред собом са скупљеном војском где очекује битку, ми свима Турцима, које имадосмо заробљене, главе одсећи заповедисмо, и ту близу Травника са пашом битку започесмо, те многе Турке са пашом у бегство окренуемо, тако да смо ми међан задобили.“⁽¹⁾

Краљ Матија је овим ратом имао не само морална успеха, пробудивши жељу за осветом у потлаченог народа у Босни, већ је повратио и све оне градове, које је пређе имао, па му их Турци преотели за време његових ратова са Чесима и Фридрихом немачким. Јајачка и сребрничка бановина са свима својим градовима овог пута поново су пале у власт Матијину. Користећи се овим успехом, краљ Матија, хтеде ићи и даље, да уз помоћ народа српског, који беше свуда жељан слободе, ослободи Херцеговину вазалства турскога, те да обезбеди себи леђа за даље протеривање Турака из Босне. Како сведочи мађарски историк⁽²⁾ краљ уђе с војском у срце Херцеговине, где истина још васалски владаху Херцегови синови. Енгел напомиње, да је тада краљ направио са Владиславом и

(1) Гласник срп. уч. др. књ. XXXII. стр. 206.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 433.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, у седмици од 25. Септ. до 2. Окт. 1893. год. допутовало 1139. одпутовало 704. Од којих су:

- а.) Пола: мушког 1092, женског 47.
 б.) Вероисповести: православне 1059, католичке и протестан. 58, мојсијевске 12, мухамеданске 10, свега 1139.
 в.) Постојбина: Србија 907, Аустро-Угарска 125, Босна и Херцеговина 4, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 66, Бугарска 4, Румунија 1, Русија 1, Германија 5, Франц. 5, Италија 3 остале државе 13.
 г.) Занимање путника: Тежаци и економи 100, Занатлије 123, Трговци 562, индустријалци 7, шпекуланти и предузимачи 19, Интелигенција (војска) 20, ђаци 141, раденици и помоћници 65, Гостионичари 17, Пиљари и бозације 6, надничари и слуге 38.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 7. Октобра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине града Београда, држаће на дан 19. овог месеца од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства, јавну усмену лицитацију, за давање под закуп право своје на цубок од заклате стокe на општинским кланицама.

Лицитанти полажу 3000 дин. у готову или српско државним папирима од вредности на име кауције

Остале погодбе о овом закупу могу се видети сваког радног дана у канцеларији рачуноводства овог суда а и на сам дан лицитације.

Ко жели горе поменуто право узети

под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

АБр. 5528 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

По што ни на трећој лицитацији држа тој за набавку 25000 кгр. меквиња за исхрану волова рабадијских возова општине београдске, није било довољно лицитаната, то ће суд општине града Београда држати на дан 13. т. м. од 2—5 сати по подне у канцеларији рачуноводства, четврту лицитацију за набавку означене количине меквиња.

Кауција се полаже 200 дин. у готову или српско-државним папирима од вредности.

Ко жели примити се ове набавке нека означеног дана дође и лицитира,

СБр. 16098 — Од суда општине Београдске, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

По што се није могла ни друга лицитација држати, за давање под закуп општинских дућана у Фишегцијској улици, с тога што није имало довољног броја лицитаната, то ће суд општине Београдске држати на дан 11 тек. месеца од 2—5 сахати по подне трећу лицитацију пред кафаном код „Лазаревића“ у Фишегцијској улици за давање ових дућана под закуп.

Кауција се полаже 120 динара у готову или српско-државним папирима од вредности.

Остале погодбе могу се видети у канцеларији рачуноводства, сваког радног дана, а и на сам дан лицитације

Ко жели дућане ове под закуп узети нека одређеног дана дође и лицитира.

СБр. 16097 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

Суд општине града Београда држаће јавну усмену лицитацију на дан 12 тек. месеца од 2—5 сахати по подне у канцеларији рачуноводства, за давање под закуп подрума у авлији општинског имања звано „Текија“ до главне полиције.

Подрум је овај озидан на свод, има добар затвор, а може се употребити за леденицу, оставу пића, воћа и т. п.

Услови о овом закупу могу се видети сваког дана у рачуноводству овог суда. а и на сам дан лицитације.

Ко жели узети ово имање под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 16413 — Од суда општине града Београда, 9. Октобра 1893 год. у Београду.

I. На дан 12. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

II. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права туцања кафе — тамиса.

III. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

IV. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп меса од бобичавих свиња, које се које на општин. кланицама.

V. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

VI. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

VII. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

Влатком неку врсту *трамие* (сopсамбиум), по којој би Херцеговина припала угарској краљевини а Херцегови синови у накнаду за њу, да добију земаља у Угарској. Колико истине има у овим речима не знамо, али да се овог пута није дошло ни до каквих резултата, сведочи и сам Енгел додајући, да се краљ Матија вратио у своју краљевину, љут на папу, што му не даје помоћи за продужење рата, заверивши се, да више никада ништа за хришћанску ствар противу Турака неће предузимати. Ово се последње заиста и обистинило, јер за живота свога краљ Матија више не предузима ни један поход на Србију или Босну, пуштајући само, да чине сличне покушаје српске војводе под његовим именом.

Али, ма колико да морамо од туге срце своје стегнути, видећи, како духом малаксава онај, од кога се с правом очекивало ослобођење Хришћана од Турака, ипак с каквим радосним срцем указујемо сада на једну светлу појаву, у души и срцима свију потиштених српских синова у свој Босни и Србији. Живот њиховог освојача султана Мухамеда II. подједнако је и за њих био тежак оков; и чим је он умро, прекају ропски ланци на њиховим грудима, а под њима весело

куца срце Србина јунака и осветника. Од Балкана па до кршевитих гора Херцегових чује се само звук: „*к оружеју*, приспео је час слободе наше“. Одушевљене подвиге српских јунака под Змај деспотом Вуком, кнезом Павлом и Дмитријем Јакшићем, на обалама Саве и Дунава до 1481. г. видели смо раније, али како је српски народ у Босни у то доба осећамо?

Мало имамо извора при руци, да докажемо одушевљење и жудњу Босанаца у ово доба за слободом; али и то мало јесте светло зрно бисерно, које ипак раскошно баца своју светлост на значајну појаву јуначкога поноса српскога. Имамо само два писма, која је дубровачко веће писало краљу сицилијанском, јављајући му о стању потлачених народа у Босни и Албанији.⁽¹⁾ Из тих писама, види се, што је за нас врло интересно, да је покрет који је Хришћане под Турцима у ово доба обузимао, занимао онда у велико и све околне суседе; а то тек не показује малу вредност народних осећаја. Тако у писму од 2. јуна 1481. г. спомиње се, да је у Босну ушао неки војвода *Влат* (Влатко Косачић, Херцегов син?)

Макушев А. у Гласн. срп. уч. др. књ. XIV. (II. одељ) стр. 101 и 103.

а у Албанију неки *Никола Дукађино*, и да би се могли одржати у борби противу Турака ако им се у неколико помогне. Јасно је, да ова два јунана нису имали уза се малу силу народа свога, али им је ипак потребна страна потпора, као поузданији ослонац за њихов успешнији рад. У другом писму од 15. Јуна 1481. г. јављају Дубровчани, што су чули од свог ухода из Скопља „...да румелијски паша скупља у Софији велику војску, јер се боји краља угарскога, и да је Влат војвода, пошто је ушао у Босну, *без ичије помоћи и савета* по само по позиву Влаха (Срба), радећи неопрезно у неком месту *Менесагиту* потукао се с врх босанским пашом, Атаутом и побеђен, једва се спасао турских руку, изгубивши све што је имао, и у нови логор се склонио... Све у Босни ври новостима; оно мало Турака који су у њој, напуштају је. а Босанци се сами туку и свуда их убијају; *чу у устима свију њих само је име Матија. Матију желе и зову, у Матију су им очи уарте*“ — али Матије нигде ни од корова! — шта ћете лепшег доказа о томе како је народни устанак у Босни г. 1481. обухватио све њене крајеве. На све стране сева оружје српско, народ устаје, бије се, вапије за помоћ, ушпире

IX. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

X. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „Квагиње Љубице“.

XI. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп II. пећине у таш-мајдану.

XII. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 21. Јуна 1893 год.

(извод из стеногр. бележака)

Председник — Пошто има довољан број одборника за решавање, то отвара седницу, и молим вас, да чујете записник прошле седнице. — (Секретар прочита) — (прима се).

Пошто су свршене извесне ствари мање важности одборник Стеван Чађевић учини предлог, да се откопа доња Јованова улица, која је већ уређена, да би се спојила с Детињском, Скадарском, Видинском и Болничком улицом. Потребно је вели, да се уклони један мали језичац од 15 м. ширине и једна гомила земље, која на том просторчићу постоји, на врху које има рупа нечистоће, која прети да се сваког момента излије и да загади сав овај простор, који је тамо. Моли одбор да тај мали језичац откупи пошто буде, те да се споје те улице и да се олакша саобраћај од Душанове и Видинске улице.

очи — у Матију, али нега, нега нема нигде ни да се чује!...

Гд и бос, без икаква оружја и ратне спреме, са голим шакама борећи се, немајући ни добрих вођа, народ српски клону духом, јер му ни од куда не дође помоћ, а сам не беше у стању борити се и противу природних стихија, које га наскоро нагнаше, да се у своје земунице повуче. Турци су поново завладели свима местима, одакле су раније морали бегати, па се разуме се лепо стали наплаћивати са Србима за претрпљени страх. Тако је због немарности хришћанских владара, а нарочито краља Матије, пропало дело народнога одушевљења, које је не само Српству, већ и Хришћанству могло донети лепих користи, да је било политичке увиђавности.

Природно је, да Турци нису сада стали на томе, да се само задовоље угушењем народног покрета. Знајући, одакле долазе сва поттиривања, а бојећи се и каквог новог народног устанка, који би био опаснијих последица по њих, реше се они, да са свим униште и ону последњу сенку васалске слободе у Херцеговини, па да и њу по примеру осталих земаља претворе у турску провинцију, те да на тај начин униште сваку наду

Марко Велизарић потпомаже предлог г. Чађевића

На предлог председника, ова ствар би упућена комисији на проучавање.

За овим се прешло на продужење претреса трошаринске тарифе.

Председник чита: На брашно № 0, 1, 2, 3, 4, на млинарске производе као: бунгур, крупу, гриз и гершле од 100 кгр. 5 динара. Комисија мисли да се издвоји крупа, бунгур и гриз и оптерети са по 2 дин. а остало 5.

Стеван Чађевић — Предлаже да се брашно подели у две групе, и да се брашно № 0, оптерети а оно што народ једе, да се не оптерети.

Соломон Азријел тврди, да би предлог Чађевићев дао повода многим незгодама и кријумчарењима те мисли, да би боље било, да се у брашну не прави разлика, и да се свако оптерети са пола динара.

Марко Велизарић слаже са С. Азријелом.

Љуба Јовановић — у подужем говору разлаже, да не би требало оптерећавати брашно никаквом таксом, и мисли да би се могло наћи начина, да се ово крајње средство избегне.

А. Одавић слаже се с Љубом Јовановићем и одлучно је противан оптерећавању брашна трошарином ма и најмањом.

Мијајло Банчић — говори у истом смислу као и Љ. Јовановић и А. Одавић с тим, да би требало шећер јаче оптеретити, и да се на тај начин постигне предвиђена сума прихода.

Стеван Чађевић — Придружује се разлозима против оптерећења брашна, но ипак мисли, да не би било штетно, ако би се оптеретило најфиније брашно. А ако би ово било теретно контролисати онда одустаје и од овога.

Милутин Марковић — Такође је противан оптерећењу брашна трошарином, што је у подужем говору лепо оправдао.

Соломон Азријел — Објашњује, да не би било корисно подизати трошарину на шећер, пошто ће се ова наплаћивати на сву количину што у Београд уђе, без разлике, да ли ће се овде потрошити или из Београда извести.

Стеван Чађевић пита, може ли се категорички одвојити бело брашно од лебног?

потлаченога Српства, на какву могућну стварну помоћ за ослобођење своје. Спролеће г. 1483. дигне се неки санџак-бег Хесо из Трикорнеза (Tricorneso) на горњи део Херцеговине, где владаше Владислав. Узме брзо његове градове, и натера га да бега у Угарску. Осатле се Хесо крене у доњи део, где је био Влатко. Срећа га и ту добро послужила, јер му брзо у руке падну градови: Dragovizza, Ulatka и Кастел-Нови. Кнез Влатко утече Дубровчанима, који да би ублажили срџу султанову и великога везира, што примише у своју средину непријатеља турског, обојици послаше замашну своту новаца, на дар. Тако *паде*, са свим под турску власт, и Херцеговина, а Турци направше од ње засебан санџак, који подвргоше власти босанскога паше *Мустафе Ђурђевића* (Gjursevich).⁽¹⁾ Овом приликом узели су Турци и неколико млетачких градова у Крајини, што су им Млечани и миром од исте године морали и уступити.

Суседни Хришћани, нарочито Срби и Хрвати, добро су разумедали опасности, које тек сада настају по њих. С тога и

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 628. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 434.

Мата Јовановић — Одговара Чађевићу да се може разликовати бело брашно од лебног, но то разликовање немогуће је правилно извршити при наплати трошарине, кад је брашно у џаковима и под пломбом.

Михаило Банчић — Мисли, да се одложи решење овога питања о трошарини на брашно за доцније, докле цела тарифа не буде претресена, па ће се онда видети, хоћемо ли и без те трошарине имати довољно прихода или не.

Стеван Чађевић — Слаже се с предлогом М. Банчића.

После овога председник је питао, да ли се усваја предлог комисије о трошарини на брашно, на шта су сви изјавили, да се решење ово одложи.

За овим је, по усвојењу трошарине на неке луксузне млинарске производе, седница закључена.

Састанак држан 25. Јуна 1893. год.

Председник — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника, и моли да саслушају записник последње две седнице.

Секретар прочита — (прима се).

Председник — Продужава се пратрес трошаринске тарифе.

На реду је да се одреди тарифа на волове, краве, бикове и телад.

Предлаже се од 100 кгр. 10 динара бруто.

Јован Ђуровић — мишљења је, да би било боље одредити да се плаћа на комад а не по тежини.

М. Ђорић — тражи да се одвоје волови за клање и волови за рад.

Јован Ђуровић и *Филип Васиљевић* — Потпомажу Ђорића.

Соломон Азријел — Тражи, да се трошарина наплаћује по тежини а не по комаду, јер ће бити правичније.

Мијајло Ђорђевић — Мисли, да би боље било да се не прави разлика између волова за рад и клање, пошто се та разлика не би могла увек и тачно извести.

Раденко Драговић — Потпомаже предлог, да се прави разлика између стоке за клање и оне за вучу и за земљорадњу.

налазимо ове (1443.) године неуморног Змај-Деспота Вука у друштву хрватске госпде, зацело ради договора о заједничкој одбрани, и нападу на Босну или Херцеговину. Прилика им се указала, да своја договарања и у дело приведу. Сам од своје воље дигне се, октобра месеца, босански *Харзи-паша* са 8 000 коњаника, и прејури преко Хрватске у Крањску.⁽¹⁾ Кад се отуда враћао са 10 0 0 робља хришћанског, дочекају га на Уни, српски деспот Змај-Вук, хрватски бан Владислав Хедерварија и остала хрватска господа са војском од 12 000 коњаника. „Зла је слутња одмах попала Турке. Отети Хришћани из њихових руку после приповедаху, како су постављали сабљу да висе, пак су из ње гатали. Тада да је месец постао крвав, затим црн, а онда таман; три звезде да су на Турке ватру сипале, а они претрашени чупали себи длаке из главе и из браде, на земљу падали и друг друга грлили. Паша пошађе нашим дарове и обећања, да ће им предати похватано робље, ако их у миру пусте проћи. Не прихватише погодбе, већ му поруче, да ће само од њега узети оно што мачем

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 629. до 630. — Стављајући овај догађај у 1484. г., Хамер вели, да је било 7 000 Турака.

Др. Павле Пошовић — У подужем говору свом објашњује потребу, да се не наплаћује трошарина на стоку намењену за земљорадњу и разлаже начин контроле за ово разликовање. Доказује, да би се то могло лако вршити помоћу пасоша сточних и приликом преноса истих.

Мата Јовановић = Доказује потребу наплаћивања трошарине по тежини.

После објашњења председникова и неких одборника, да би се од волова и крава врло мала сума добила на име трошарине, пошто се не закоље више од 50 грла за приватну потребу и да би манипулација много више стала него што би био приход, — одбор је решио, да се ова позиција из тарифе са свим изостави.

Пошто је после овога усвојена без дебате предложена трошаринска такса на дивљач и пернату живину, прешло се на решавање о трошарини на дрва за гориво

Председник саопштава, да на дрва за гориво од кубног метра управа трошаринска предлаже један динар а комисија пола динара.

Соломон Азријел — Хоће да се од овог изазума селачка дрва и да се код њих одреди такса на кола

Раденко Драговић — Противан је свакој такси на дрва, означујући их као преку потребу за цело грађанство.

Михаило Јанковић — Каже, кад су све потребе оптерећене, да не би било разлога дрва ослободити.

Михаило Борђевић — Мисли да не би требало да се на селачка дрва наплаћује по метру већ по колима.

Милан Капетановић — У подужем говору разлаже, да би требало оптеретити и селачка дрва и она што са стране долазе подједнако на наводи, да се то мора чинити и по самом трговачком уговору.

После објашњења председникова, да је неопходно потребно да се и дрва оптерете, пошто се мора постићи од трошарине сума, којом ће се моћи покрити интерес и отплата на зајам од 10 000 000 дин. — одбор је после поименичног гласања решио, да се наплаћује по пола динара од метра.

По овом је приступљено решавању о оптерећењу других ствари за грађевине, која су оп-

терећена без велике дебате усвојена или према предлогу комисије или према незнатним изменама одбора.

Пре закључка седнице одбор је препоручио председнику, да према већ усвојеним трошаринским таксама спреми за идну седницу извештај да ли ће се моћи постићи потребна цифра прихода, како би одбор према томе мог о или извесне позиције повисити или смањити.

Састанак је закључен.

Састанак држан 28. Јуна 1893. год.

Председник — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника моли одборнике да чују записник последњег састанка.

Секретар прочита.

Председник пита — Има ли ко шта да примети на записник?

Соломон Азријел — Мисли, да љумур треба да плаћа а угаљ не.

Уравник трошарине објашњава, како се шта има разумети.

Секретар чита: На грађу: летве, греде, паневе и т. д. Гласало је 10 и 10 за предложене таксе и ствар није била решена.

Милутин Марковић — Објашњује да је ова ствар решена још прошлог пута, кад је председник као десети гласао за извесну таксу, против 10 који су за другу таксу гласали. У чл. 77. зак. о општинама стоји: «Узима се, да је у општинском одбору оно решено нашта пристаје половина одборника и један више. Ако су гласови наједнако подељени, узима се, да је одбор оно решио, на којој је страни председник одбора.

Дакле питање ово решено је:

(Чује се: да се гласа поново).

Председник пита: — Хоће ли се учинити исправка протокола у томе смислу или ће се гласати понова.

По саслушању још неких објашњења, би усвојено, да се протокол исправи у смислу тврђења М. Марковића.

За овим узе реч *председник* и рече:

Ви видите из прегледа о приходима од трошарине, који је пред вама, да до данас одређене стопе оптерећења трошаринских предмета не износе више од 700 и неколико хиљада динара.

Ова цифра не одговара оној, која је нама потребна, те да отплатимо интерес и анунтет на зајам од 10 милиона динара Мислим да према томе не можемо оставити ствар овако ако не желимо да наиђемо на невољу и непријатност, да зајам не закључимо. Ми морамо дакле ову тарифу ревидирати и у неколико изменити одређене стопе, те да добијемо недостајућу нам цифру око 97 000 динара са административним трошковима трошаринским. Ја ћу вам дакле читати редом позиције из овога прегледа, па изволте казати да ли и где што треба да се дода или одузме —

Прво долази на кафу. Ту је утврђено $2\frac{1}{2}$ динара на сто кила без манипулације. Мислите ли да се може повећати (чује се: не може).

Др. П. Пошовић изјављује, да му се овај начин не допада; треба, вели, прво у начелу да се договоримо, да можемо чинити каква оптерећења, па само те позиције и да прочитамо а не све од реда.

Веља Тодоровић — Слаже се са др. Павлом и мисли, да би се могле луксузне ствари јаче оптеретити а потребе за рану лакше.

Соломон Азријел — Предлаже, да се на пиво вино и ракију подигне трошарина са 2 дин.

Филип Васиљевић — Противан је предлогу Азријеловом и тражи да се и брашно оптерети.

Михајло Борђевић — је мињења, да би требало оптеретити бело брашно.

Соломон Азријел — Противан је оптерећавању брашна поред осталих разлога још и због тога, што је тешка манипулација око контролесања.

Веља Тодоровић — Тражи, да се оптерети вино, ракија и пиво по предлогу Азријеловом, и да се о њему говори, па ако се не усвоји онда тек да се траже други предмети.

Др. Марко Лeko — Напомиње, да на пиво не би требало већу таксу ударити. Држава наплаћује 20 динара, а општина 10 дин. а то је већ доста велико оптерећење, јер на једну чашу пива долази близу 10 пара дин. Ако би повећали неколико динара на хектолитар онда би већ чаша пива била 15 пара скупља и знатан вишак од те трошарине, који би потрошачи фактички плаћали, не би долазио у касв општ. већ кафедија, за то је и противан да се трошарина

придобију. И други пут слао је паша посланике с понудом, да ће од сваке сабље, колико их има, у турском табору, платити два до три форинта, а да никада више неће наваљивати на наше стране. Побојаше се наши, да Турци не посеку заробљене Хришћане, пак су послали шест људи, да се погађају за засужњенике. Турци показаше им само три хиљаде особа, већином слабих и изнемоглих, а што је бољега било, то је морало сакривено полећи на црну земљу, а ко би се макнуо или друкчије огласио, пала би ту са рамена глава. Наши посланици нису били с тим бројем сузања задовољни, јер су знали, да их више има, и оду. Дотле међутим наши обиђу турски логор, и кличући свето име Исусово навале на Турке. Што није мач хришћански уништио, то је однела Уна вода хладна. Једва је толико Турака преко воде препливало, да су могли навести, какво су расуло претрпели.⁽¹⁾ На далеко у Хришћанству забрује усклици радости, зарад славне победе здружених Срба и Хрвата. Ова победа над Турцима донела је нарочите користи само становницима Славоније и Хрватске, као и предела на обалама Саве и

Дунава, јер су Турци после овога пораза за неко време занета обуставили своје пљачкашке походе, а наскоро је, при крају 1483. г. стигло из Цариграда и стално закључење мира.

Напред емо напоменули, да је са проширењем турске моћи растао и размер исељавања ерпекога народа у туђину. Та су исељавања још већма отпочола расти онда, кад Турци у највећем жеку отпочеше упражњавати своје пљачкашке походе у суседне хришћанске земље. Јер они, имајући намеру, као што емо напоменули, да само опљачкају, попале и поробе онде куда прођу, не поседајући ни једног града, ни једне покрајине; својим страховитим вандализмом заплашили су тако силно становнике оних земаља, куда пролажаху, да их ови нису други пут смели сачекивати на своје огњишту, већ су прекали на све стране, само да се спасу таквих немих посетилаца. На тај начин сеоски су становници или одлазили у оближње градове, ступајући у редове њихових војника за одбрану, или су бегали у тајне кутове кршних планина, куда турска нога није смела кро-

чити; илу су најзад, немајући прилике користити се тим двама средствима за спас свога живота, остављали своја огњишта, и селили се у оближње хришћанске земље, овог пута највише у Хрватску и Угарску. Тако су, без сумње, тада највише опустила босанска села између река: Усоре, Врбаса, Уне, Купе, Саве и Драве, куда су Турци најчешће пролазили упадајући у Хрватску и горе у земљи бечких Бесара. Услед огромног захваћеног простора од хрватских и аустријских земаља тим турским пљачкашким походима, ни становници Хрватске нису могли задржати се на своје огњишту, већ су га остављали, бежећи све северније или западније у градове и вароши до којих су Турци или ређе или никако долазили. С тога су и ерпеки исељеници из Босне наилазили у своје путу на пушта села и поља, и радо се ту насељавали, држећи поуздано, да ће од Турака сада бити обезбедени. Хрватска је, у ово доба, сва била феудална земља, подељена на неколико богатих великаша и кнезова. Најбогатије међу њима, имајући и највише земаља, беху две породице: *Зрињска* и *Франкопанска*. „Управ сва земља и сви градови од Озља, Карловца и Слуња, па до мора, припадали су овим породицама,

(1) Smičiklas T.: Povj. hrvat. knj. I. стр. 665—666. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, V. I. S. 629—630.

на пиво повећава. Треба вели да се пази да се трошарина подигне и да се заокругљује тако да оно што се добије, иде у истини у касу општинску, а не појединих шпекуланта. По његовом мишљењу на вино могла би се повећати трошарина, а тако исто и на ракији, али на пиву не, јер је довољно оптерећено.

Илија Борђевић — Слаже се са др-ом М. Т. Леком што се тиче оптерећавања пива, али је противан да се на вино подигне.

Председник — Мисли, да би било четири динара повишице на пиво сувише много. До сад је наплаћивано 8 дин. а овом трошарином оптерећавамо га са 10 динара, и још ако би хтели 4 дин. онда би било и сувише. (Чује се: не мари ништа)

До сад је на вино наплаћивано 5 динара на сто кила, управа трошаринска предложила је 8 динара. Комисија није то усвојила. Пристајете ли да се што повећа: (Чује се: да остане то за сад.) Добро, онда пристајете ли на повећање таксе на ракију и то по 2 динара? (Пристајемо) Сви? — Сви.

Др. Марко Лeko — Би из разних обзира ударно већу трошарину на ракију до 15 гради, јер она ракија која је испод 15 гради није добра. На овај начин изазвало би се да се доноси боља ракија у варош.

Веља Тодоровић — Вели, пошто држава не удара никакве трошарине на вино и ракију, то би општина могла на те предмете повисити, што није случај са пивом, јер на њега држава узима 20 динара.

Др. Марко Лeko — Мисли да ће најбоље бити, да се позиција 11 и 12 оптереги са 10 динара, а то значи: ракија од 15 гради да се оптерети са 10 а преко 15 са 20 динара.

Председник — Пита прима ли се овај предлог г. Леке? (Прима се.) Даље пита, да ли прима одбор предлог, да се на пиво наплаћује 12 дин. по последњем предлогу (Чује се: прима се и не прима се).

Андра Одавић — Рачуном доказује, да пиво треба оптерећавати са 5, 10 или 15 дин. тако, да пивари не баре на трошарини. Предлаже, да се пиво може оптеретити са 15 динара па да опет остане цела продајна цена, јер ако се удари само 12 дин. ипак ће пивари узимати од потрошача 15 дин. и ту ћариће 3 дин.

а онда и многе земље у Банији око Костајнице (Зрињ, Зринопоље).⁽¹⁾

За време својих пљачкашких похода, Турци су највише њихове земље пустошили, и приковали кнезове на имања по Приморју, и онда на она што бејаху ближа крањским међама: око Модруше, Огулина, Босилева, Рибника и Озља. Њихови сељаци и радници разбегли су се били са огњишта својих, те су се ови кнезови стали бринути да своја имања поново насељу, „како би могли оружаном руком заштитити своје земље од Турака“. У томе им је добро дошла помоћ од српских насељеника из Босне. Кнезови их стану врло радо примати и насељавати их по опустелим својим земљама, под условом, да их бране од турских налета. Па да би што више таквих бранилаца својих земаља стекли, кнезови су те своје нове насељенике из почетка ослободили од обичних дација, које су им они, као својим спахијама, били дужни давати. Сем тога и другим разним властимаца мамиле су на пресељавање и оне, који још беху остали под Турцима, стављајући им овамо у изгледу, да свим слободан живот, као да су у

После овога објашњења председник је ставио на гласање и би решено, да се на хектолитар пива удари 15 дин.

За овим је без дебате, гласањем решено, да се на вино удари трошарина 7 динара на хектолитру

Председник пита хоће ли се сад решавати о белом брашну.

Андра Одавић — У свом подужем говору одсудно се противи ма и најмањој трошарини на брашно. Вољан је да потпомогне сваки предлог о оптерећењу којих других артикала, само брашна не

Мика Бончић — Одговарајући Одавићу мисли, да неби било баш тако убитачно по углед општине и њеног кредита кад би се бело брашно, као луксузно оптеретило.

Веља Тодоровић — Побива разлоге Одавића слажући се с Бончићем и предлаже, да се бело брашно оптерети.

Др. Павле Поповић — Брани разлоге Одавића и побива исте оних који су за трошарину на брашно. Вели да би трошарина на брашно значила, да је општина београдска у крајњој финансијској невољи, што ни у колико не стоји

После још неких незнатних објашњења кад је председник ставио на гласање, да ли да се брашно оптерети и колико. — Видело се, да нема довољно одборника за решавање, пошто су неки већ отишли, те је с тога остављено да се у идућој седници решава

Састанак држан 9. Јула 1893. год.

Председник — Пошто има довољан број одборника то отвара седницу и молви да се чује записник последњег састанка.

Секретар прочита. (Усваја се).

Председник — саопштава, да грађевинско одељење тражи, да се на ограду нове школе дорћолске и авлије одобри кредит од 8 500 дин.

Пошто је више одборника изјавило жељу, да му се са овим тражењем поднесе и нацрт ограде на увиђај, то је председник овај предмет повукао с дневног реда с тим, да га у идућој седници по нова поднесе заједно са нацртом.

Председник објашњује, да нема довољно употребљивог старог камена за претрес калдрме у

својој домовини. У XVI. ст. наићићемо на безброј примера, где се Срби на позив хрватских великаша и ћесарских ђенерала, сале из своје постојбине у суседне аустријске земље. Али томе има трага још пред крај XV. ст. где се изриком спомињу насељени српски досељеници по Лици и Крбави, око Модруше и Огулина, на земљама кнезова Франкопанских. Ваничек⁽¹⁾ вели, кад се краљ Матија враћао из Босне, по освојењу Јајца, г. 1463. да је „дао уточишта многим хришћанским бегунцима у личкој и крбавској жупанији, чије земљиште са свога пластичкога облика за природну тврђаву развијено, даваше овим насељеницима згодна средства за четнички бој и одбрану. У једно им ујамчи 3. и 4. чл. законским слободу вероисповести, ослободи их од десетка, уз дужност да бране земљу, и потчини их сењском капетанату, који је још краљ Лудвик I. установио“. Највероватније је, да су ову насеобину сачињавали највише они у Јајцу ослобођени Хришћани, да избегну тешке ланце ропства. Краљ је могао ступити у своје будимске дворе умирен,

(1) Истор. војн. Крајине (превод Ј. М. Шимића) књ. I. стр. 3.

Кнез Михајловој улици, с тога се предлаже, да се средином 4—5 метара калдрмисше дотераним каменом и предлаже да се то да узвизу Ристи Крстићу као најнижем понуђачу.

Соломон Азријел — Одобрава предлог председника.

Др. Павле Поповић — Слаже се с предлогом с том изменом, да би требало калдрмисати са стране дотераним каменом, пошто ће се средина улице због канделабра врло мало употребљавати па и кварити

Милан Кашетаковић — је мишљења, да је примедба Др. П. Поповића умесна.

Марко Велизарић и *Илија Борђевић* придружују се предлогу др-а П. Поповића.

Секретар чита: молбу Јеврема Радивојчевића да му се врати обртна такса наплаћена на извесан рад општини по погодби.

Председник — Објашњује, да по закону све оне радње које се лицитацијом на рад дају подлеже плаћању обртне порезе 1%. Овде је држата лицитација и кад је дошла пред одбор, одбор је казао, ми пристајемо, да нам Радивојчевић лиферује, али не по цени, која је на лицитацији изашла него по другој цени, која му је предложена. Дакле, одбор је ступио са њиме у погодбу. На ту понуду Јеврем је пристао и врши посао. Сад долази, да се рачун сврши и плати посао. Том приликом има да се наплати и обртни порез. Но та наплата зависи од тога: Сматра ли одбор, да је ово била лицитација или погодба? То питање има да се реши, јер од тога зависи, хоће ли се ова обртна пореза задржати или не?

Марко Велизарић — Изјављује да је ово погодба а не лицитација.

Соломон Азријел — се такође слаже с мишљењем да је ово била погодба између општине и Радивојчевића и да према томе по би требало да му се наплати обртна пореза.

Милутин Марковић — Мисли да није надлежан одбор општински да о овоме решава, већ државна финансијска власт, с тога предлаже, да суд одмах изда молиоцу решење да он не може да му изд. задржату обртну порезу, а он нека

у уверењу, да је границу у томе пределу добро сачувао, јер изван природних обранбених средстава, још и нагон самоодржања и освете морао је подетипати ове насељенике на очајну борбу у случају непријатељског нападаја.

Године 1493. босански Јакуб иша до бије налог од султана, да са што већом силом пређе кроз Хрватску у аустријске земље да би тиме изнудио себи повољнији мир од краља Владислава. У угарској краљевини било је у ово доба врло ровито стање; краљ Владислав тек што се смирио на престолу. И у Хрватској непрестано се продужаваше неслога између браће Франкопан, и новог бана Деренчина. Док се тако и свима хрватским великашима одвлачила сва пажња на Будим: да ли ће на престо сести Јован Корвиновић, или племићски изабраник, Турци су више пута узнемиравали хрватске границе, али су увек били одбијани.⁽¹⁾

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

се против тог решења жали надлежној власти и кад надлежна власт каже суду, издај тај новац онда је то чиста ствар.

Др. Павле Поповић — доказује да се и по државним надлежатељствима не наплаћује обртна пореза, кад се нешто набавља путем приватне погодбе а не лицитацијом.

Милутин Марковић — Остаје при своме тврђењу, да није надлежан одбор општински да о овоме питању решава, већ једино државна власт.

Др. Марко Леко — Вели: Ми смо по овом предмету чули мишљење два наша стручњака и видели смо да ово није ствар баш тако проста. Према томе што смо чули мени изгледа да би могли да претворимо сваку лицитацију у погодбу и онда не би никад морали обртно порезу плаћати. Питање је само, да ли би могли и смелити праксу, да изведемо. С тога сам мишљења, да пре решења овога питања треба да чујемо мишљење и нашег адвоката г. Николића.

Др. Павле Поповић — Каже, да овде одбор има једино да реши, је ли погодба или лицитација и ништа више, а од тога зависи цела ствар, која ће се после расправити како треба и како суд за добро нађе.

Милутин Марковић — Примећује, да су готово сви тога мишљења да је ово погодба, али ова се ствар тиче једног права, које припада држави, а о том праву не може да решава одбор.

Пошто је сваки говорник поновио своје мњење о овој ствари, председник је ставио на гласање: ко је за то, да се молиоцу ова сума врати гласаће за, ко је против гласаће против. Гласањем је решено, да се молиоцу не наплати обртна пореза.

Председник — Саопштава, да је се госп. др. Петенкофер захвалио на ономе, што га је одбор поздравно приликом јубилеја. (хвала му!)

Састанак је закључен у 9 часова у вече.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ЗЕМЉИ И ПОД ЗЕМЉОМ

ПРИЧЕ СВЕТСКОГА ПУТНИКА

НАПИСАО
В. ГАЛУЗЈЕЈЕВ

ПРЕВЕО
Ј. КАРА-МАТИЋ

У Кајени — Игра по цену живота — Три године међу Патагонцима — Са 7 сл. у боји — Цена 60 пр. дин.

Београд. Књижара В. Валожића.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·20 д.
- б) За неузидан шпархерд 0·20 д.
- в) За узидан " " 0·40 д.
- г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0·50 д.
- д) За чишћење димњака од два спрата 0·20 д.
- ђ) За чишћење простог димњака . . . 0·10 д.
- е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0·10 д.
- ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0·20 д.
- з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0·75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра 10— д.
- б) Од акова 0·50 д.

III. Псетарина:

- а) Марка за пашче за годину дана . . . 3— д.
- б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу 7— д.
- б) Гроб за одрасле 12— д.
- в) Мала гробница 555·52 д.
- г) Велика гробница III. реда 998·39 д.
- д) Велика гробница II. реда 1099·32 д.
- е) Велика гробница I. реда 1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња . . 12·90 д.
- б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24·90 д.
- в) Мртвачка кола нова са два коња . . . 36·90 д.
- г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72·90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЉУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

- 1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0·25 д.
- 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0·70 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1·50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулки:

- 1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0·20 д.
- 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0·60 д.
- 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 1. Октобра до 7. Октобра 1893. год.

КИЛО-ГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	Ц Е Н А			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
1848	Арпаџика	15		14	
	Брашна кукурузна				
	" пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
	" црна " "				
	Волова				
	Вуне не пране				
	" пране				
1524	Грожђа	30		20	
1440	Дуња	30		10	
891	Јабука	12		9	
26000	Јечма	9	20	9	
798	Кајмака	1	20	1	10
	Кожа воловских				
	" јагњећих				
	" овчијих				
2000	Коре брезове	14		11	
	Крџава				
65520	Креча	4		3	50
12468	Кромпира	9		7	
	Крупница	9			
	Крушака	15		8	
30051	Кукуруза	10		9	
	Кунуса				
	Лоја нетопљеног				
	" топљеног	100		96	
	Лука аршламе				
	" бела				
7404	" црна				
	Масла				
70	Масти	1	20	1	10
1209	Меда	50		40	
	Оваца				
92145	Овса	11		10	
11902	Ораја	30		25	
12294	Пасуља	12		10	
	Пекмеца				
118	Просе				
402484	Пшенице	11	20	10	80
17087	Ражи	8	50	8	
	Рак. комов. (одлит.)				
	" " меке " "				
	" шљив. љуте " "				
8423	" " меке " "	55		35	
29882	Свиња дебелих	75		70	
	" средњих				
55360	Сена	5		4	
594	Сира	1	20		60
13810	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
365	Угљена дрвеног	8		7	
109600	" каменог				
	Шинарке				
34937	Шљива сирових				
480286	" сувих о. год.	20		12	
10000	камена простог				
11050	мекиње				
13435	ситнице				
31607	воће разно				